

AU-2336

M.A. Part-I (Semester-II) Examination

PALI & PRAKRIT

(Abhidhamma Sahitya)

Paper—3

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Write answers in the medium offered.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमसूत्र उतरे लिहा.

1. (अ) कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा :

10

राजा आह—“भन्ते नागसेन, यं पनेतं ब्रूसि”—‘अज्जेहि च कसलेहि’ति, कतमे ते कुसला धम्म”ति ?
“सीलं, महाराज, सद्धा विरिय, सति, समाधि—इमे ते कुसला धम्म”ति।

“किंलक्खणं, भन्ते, सीलं”ति ? “पतिव्वानामकरणं, महाराज, सीलं सव्वेसं कुसलान धम्मसं ।
इन्द्रिय-बल-बोज्झङ्ग-मग्गङ्ग-सतिपट्ठान-सम्वपट्ठान-इत्थिपाद-ज्ञान विमोक्खसमाधि-समापतीनं सीलं पतिव्वं ।
सीले पतिव्वितो खो, महाराज, योगावचरो सीलं निस्साय सीले पतिव्वाय पञ्चिन्द्रियाणि भावेति—

‘सद्धिन्द्रियं समाधिन्द्रियं पञ्चिन्द्रिय’ति,

सव्वे कुसला धम्मसं न परिहयन्ती”ति।

“ओपम्मं करोहि”ति।

“यथा, महाराज, ये केचि बीजगामभूतगामा बुद्धिं विरुद्धिं वेपुल्लं आपज्जन्ति, सव्वे ते पथविय पतिव्वाय
बुद्धिं विरुद्धिं वेपुल्लं आपज्जन्ति।”

किंवा

राज' आहे—'भन्ते नागसेन किलकलणो समाधी' ति ? "पमुलतकलणो महाराज, समाधि। ये केचि कुलता धम्म सव्वे ते समधिपमुखा होन्ति समधिनित्ता समाधिपोण समधिपभार"ति

"अपमं करोही"ति।

"यथा, महाराज, कुटुमारस्य या काचि गोपनसियो सव्वा ता कूटङ्गमा होन्ति कूटविन्ना कूटसमोत्तरण, कूटं तास अग्नकरवापति; एवमेव तां, महाराज, ये केचि कुलता धम्म सव्वे ते समधिपमुखा होन्ति समधिनित्ता समधिपोण समधिपभार"ति।

"धियो ओपमं करोहि"ति।

"यथा, महाराज, कोचि राजा चतुरङ्गनिया सेनाय सखिं सङ्ग्राम ओतरेण्य। सव्वा व सेना हाथी च अत्ता च रथा च सत्ता च तप्पमुखा भवेध्वं तन्नित्ता तप्पेणा तप्पभार, तं येव अनुपरिवाधेय्युं, एवमेव तो महाराज, ये केचि कुलता धम्म सव्वे ते समधिपमुखा होन्ति समधिनित्ता समाधिपोण समधिपभार"। एव खो, महाराज, पमुलतकलणो समाधि। भासितं पेत्त महाराज भगवता—'समाधिं भिक्खवे, भवेथ। समाहितो, भिक्खवे, भिक्खु यथाभूतं पजानाती'।"

(ब) अनुच्य अन्तित्वची प्रक्रिया विषयी लिहा 6

किंवा

नाम आणि रूप व त्याचा संबंध लिहा.

2. (अ) मिलिन्दप्रश्नाच्या आधारे आरंभाच्या शोधाविषयी लिहा 8

किंवा

संस्कारांची उत्पत्ती व व्यापानून सुद्धा विषयी लिहा.

(ब) चक्षु-विज्ञान व मनोविज्ञान संबंधी लिहा 8

किंवा

वेदना व वेदनेचे लक्षण लिहा.

3. (अ) पांच अग्रतनविषयी लिहा 8

किंवा

कर्मचे श्रेष्ठतम सिद्ध कर्म

(ब) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 8

(1) स्वविर नागसेनेन

(2) राज भिक्षिन्दी

(3) मिळण

(4) कम्म

4. चित्त व चित्ताचे प्रकार सविस्तर लिहा

16

किंवा

अनुपिटक साहित्यातील ग्रंथ व त्यांची उपयोगिता लिहा.

5. वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (वारापैकी आठ) :

16

(1) राजा मिलिन्दाची राजधानी _____ होती.

(1) वैशाली

(2) सागल

(3) द्वारिका

(4) मगध

(2) मिलिन्द पञ्चो ग्रंथ _____ साहित्यातील होय.

(1) पिटक

(2) त्रिपिटक

(3) अनुपिटक

(4) पिटकेत्तर

(3) पृगलपञ्जती विषय _____ विश्लेषण होय

(1) व्यक्ति

(2) भुक्क

(3) कमळ

(4) देव

(4) धम्मपद म्हणजे _____ मार्ग होय.

(1) कुशल

(2) अकुशल

(3) सदाचरणी

(4) शील

(5) 'यमक' चा अर्थ _____ आहे.

(1) जोड्या

(2) जोड

(3) यान

(4) उपदेश

(6) चित्ताचे कार्य _____ करणे होय.

(1) मनन

(2) चिंतन

(3) कल्पना

(4) कार्य

(7) अभिधम्म पिटकाचा अंतिम उद्देश _____ आहे

(1) निष्कान

(2) ज्ञान

(3) परमार्थ

(4) रूप

- (8) अविद्यमान पित्रकामध्ये _____ ग्रंथ आहेत.
- (1) पाच (2) सत
(3) आठ (4) चार
- (9) त्रिनिष्करीत अविद्यमानपितृक हा ग्रंथ _____ जन्मकाळा आहे.
- (1) दुसऱ्या (2) तिसऱ्या
(3) प्रथम (4) चतुर्थ
- (10) मानसिधता याचा अर्थ _____ आहे.
- (1) जाणोहिना (2) हिना
(3) कुशल (4) धर्म
- (11) अविद्यादाना म्हणजे _____ न करणे.
- (1) वेधिकाचर (2) दान
(3) बोरी (4) पाप
- (12) मुवायदा वा अर्थ _____ बोलणे.
- (1) खोटे (2) पाप
(3) राग (4) कठोर